

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

Priscianus

[Venedig], 15. Dez. 1481

Sequitur liber tertius de comparatione

[urn:nbn:de:bsz:31-324175](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-324175)

mauritania mauritanus campania campanus **D**ardanus uero propri-
 um est: & primitiuū ideoq; a. correptā habet. abusiue tamen poetæ p
 dardanio ponunt dardanū. **S**i uero ante ia aliam q̄ .n. habuerint con-
 sonātem .i. longam habent ab eis deriuata ante nus: ut luceria luceri-
 nus nuceria nucerinus: placentia placentinus anagnia quoq; quia .g.
 ante .n. habet anagninus. **S**imiliter alexātria alexandrinus: numātia
 numantinus: aricia aricinus. **Q**uæ uero sunt apud græcos a nomini-
 bus urbiū deriuata in tes desinunt: ea apud latinos in tanus plerunq;
 efferuntur sicut supra diximus: ut neapolites neapolitanus: tripolites
 tripolitanus. **S**imiliter a caralibus caralitanus: a salapia salapitanus:
 a gadibus gaditanus. a taurominio taurominitanus: a cephalodio ce-
 phaloditanus: a drepano drepanitanus. **G**nus quoq; uel gna uel gnū
 terminātia longā habēt uocalem penultimam: ut a regno regnū a sto-
 stagnū a bene benignus: a male malignus ab abiete abiegnus: priui-
 gnus pelignus. **I**nueniunt tamē auctoritate ueterū uel euphoniae cā:
 & maxime in propriis quædam non seruantia supradictas regulas:
 ut ligus liguris ligurinus non liguritanus: censor censoris censorinus:
 non censorianus. **Q**uāuis igitur sicut ostendimus diuersas habent si-
 gnificatiōes supradictæ formæ nomina: tamen quia maxima pars eo-
 rum apud latinos possessiuorum habet demonstrationem. **I**deo hæc
 quoq; inter possessiuorū species posuimus. **E**t sciendum q; etiā i is &
 in er terminantium deriuatiuorum multa inueniuntur significatiōis
 possessiuæ apud nos: ut ciuilis hostilis cælestis lunaris caltrēsis: eque-
 ster pedester paluster. **Q**uorum quia diuersæ & uariæ sunt formæ &
 significatiōes: postea eas cum reliquis speciebus denominatiuorum
 per ordinem tractabimus. **N**unc de comperatiuo uideamus.

Sequitur liber tertius de cōperatione.

QUO PARATIVVM EST QVOD CVM
 positiui intellectu: uel cum aliquo particeps sensus
 positiui magis aduerbium significat: ut fortior ma-
 gis fortis: sapientior magis sapiens: ulterior magis
 ultra: q̄ ille qui ultra est: interior magis intra q̄ ille
 qui intus est: hæc autem comparatiōes: quæ ad p-
 sonas uel res particeps positiui fiunt: nascuntur ad-
 iectionibus carentibus casu. i. a uerbis: ut detero deteris deterior: &

citer ager alligatus ad sacra erit: Citimus quoque dicebant teste capro.
Exter quoque inuenitur: ut **Stadius in. xi. thebaidos**: Sed quid apud ta-
les ne quis sua pignora cura: exter honos: Ex quo **Virgilius in. iiii.** &
nos fas extera quarere regna. **Supra superior: infra inferior: post poste-
rior: prope propior: ante anterior: penitus peniteor.** **Apuleius** i primo
hermagora. **Visus** est ei adolescens honesta forma: quasi ad nuptias
exornatus trahere se i penitiorem partem domus. **Fit** autem compa-
ratio ad unum uel ad plures: tam sui generis quam alieni. **Quauius** graeci
honoris causa suae gentis: magis quam ratione ueritatis dicunt non posse
ad multos sui generis fieri compationem. **Alii** autem dicunt hanc esse
rationem propter quam non utuntur tali compatione: quod cum ad plu-
res sui generis fit compatio superlatiuo possumus uti: ut fortissimus
graecorum achilles: sed superlatiuus multo alios excellere significat.
Comparatiuus uero potest etiam paruo superantem demonstrare: un-
de etiam diminutionem apud nos iure accipit: maiusculus minuscu-
lus tardiusculus. **Quid** autem quod accidit inter tres: uel quattuor: uel
plures: non tamen ad totum genus fieri comparisonem: etiam neces-
se est uti plurali numero suorum: ut si dicam fortissimi fuerunt graeco-
rum aiax diomedes agamemnon ulyxes: omnibus tamen his fortior
fuit achilles. **Virgilius in primo** **Pygmalion** scelere ante alios inmani
or omnes: ad omnes sceleratos conferens pygmalionem comparatiuo
est usus. **Stadius in. viii.** **Et** melior sis quae deis. **ampharaus** dicit ad
Plutonium. **Sunt** igitur quae comparari possunt nomina uel secundae
uel tertiae declinationis: & si sint secundae mobilia sunt. i. in. a. faciunt
feminina: & in um neutra: & in. er. uel in. us. desinunt: & assumptiua
genitiuo or faciunt comparatiua: correpta tamen penultima. i. ut te-
ner teneri tenerior: niger nigri nigrior: clarus clari clarior: doctus do-
cti doctior. **Notandum** est quod sinisterior quasi a genitiuo sinistri uide-
atur esse factum: cum i usu sinistri ubique reperiatur. **Inueniuntur** quae
dam quae quis sint accidentia id est adiectiua & eorum significatio ex-
igat ut faciant comparatiua: tamen non habentur i usu frequenti. **Sunt**
autem ea plerumque quae uocales ante us habent: ut pius arduus egre-
gius: dubius: sternuus: plerumque dixi quia sunt anomala: quae non ser-
uant in comparatiuis regulam: quauius plautus comparatiuum protulit stre-
nuior in epidico. **Nam** strenuiori deterior si praedicat suas pugnas de
illius ore illae sordidae sunt. **Et** puto hanc esse rationem quod oportet com-
paratiuum una syllaba uincere genitiuum positiui: nisi sint anomala.

ut teneri tēnerior: docti doctior. **S**i ergo hæc quæ ante us uocalē ha-
 bent: assumunt genitiuo or: necesse est inter duas uocales positam. i.
 transire in ui n consonantis: quod in latinis dictiōibus semper fere pa-
 titur: cum inter duas uocales inuenitur uim suam seruantes. **H**oc autē
 ideo dixi. q. u. post. q. uel. g. posita sæpe ante. i. hoc non facit: quippe
 amittit uim suam: ut nequior piguor: quod nisi fiat contingit: si i cō-
 sonantem transeat. i. pares esse syllabas genitiuo positiui cum nomi-
 natiuo comparatiui uel hiatum intolerabilem fieri tribus uocalibus p
 tres syllabas continue positis nulla cōsonante media si dicamus piior
 arduior: quod ne fiat non sunt usi eorum comparatiuis pleriq; grāma-
 ticorum. **A**ssumunt autem magis aduerbium & usum comparatiui
 complent: ut magis pius hic quā ille. **V**erustissimi tamen etiā huiusce
 modi sunt usi: ut arduior arduius. **C**ato dixit q; iter lōgius arduiusq;
 erat a curia. **I**dem ad populum de triumpho asperimō atque ardu/
 illimo aditu. **P**acuius in medio. **M**ulier egregiissima forma. **I**uena-
 lis in quarto: **E**gregius coenat meliusq; milerrimus horum: pro egregi-
 us. **M. C**ato in oratione. **N**e quis iterum consul fiat impator laudem
 capit exercitum meliorem: & industriorem facit. **G.** gracchus contra
 amylium tyberonem. **V**trum inimicorū meorum factio: an magis so-
 litudo patriæ te impulit: ut in me industrior sis quā in te. **I**dem **C**ato
 de ptolomæo minore de thermi quæstione. **Q**uantoq; suam uitā su-
 periores atq; ampliores atq; antiquiores animum inducēt esse quā
 innoxiores. **I**tem **C**ato de macedonia liberanda. **I**tq; perpetuius atq;
 firmitus repleat. **I**dem in thermum. **S**ed a benefactis atq; ab optimis ar-
 tibus fugit maxima flagella perpetuissimo curriculo. **L**ucilius. in xvi.
 ad fundium. **F**ūdi delectat te uirtus: uillicus paulo strenuior si euase/
 ris. **S**unt autem & alia in us terminantia ex quibns cōparatiua supra
 dictam regulam non seruant: & dicuntur inæqualia. **Q**uorum quæ/
 dam habent. i. breuem uocalem ante or: sicut alia quædam eādē. i.
 loco consonantis. **Q**uædam uero consonantem: ut bonus melior: iu-
 uenis iunior: p iuuenior: magnus maior: malus peior: paruus minor
Plus quoq; uidetur comparatiuū esse multi: sed singularis nominati-
 uus non inuenitur nisi neutri generis: **P**luralis uero inuenitur etiā co-
 munitus: ut hi & hæ plures & hæc plura. **A**ntiqui tamen etiam plurā
 dicebant. uide **T**erentius in phormi. **C**ompluria **S**uperlatiuus tamen
 ab hoc ipso omnium generum inuenitur plurimus plurima plurimū
Quæ uero tertiæ declinationis nomina faciunt comparatiua: uel co-
 d iiii

munia sunt in is desinentia: & faciunt neutrum in .e. uel i .er. sunt masculina facientia in is feminina. & in .e. neutra. uel i .er. es. ns. rs. x. dum uel trium generum sunt comunia & assumunt or in datiuo cor / repta. i. penultima: & faciunt comparatiuum: ut hic & hac fortis & hoc forte huic forti. hic & hac fortior & hoc fortius. hic acer & hac acris & hoc acre huic acri: hic & hac acrior & hoc acrius. hic & hac & hoc pauper & huic pauperi. hic & hac pauperior & hoc pauperius. hic & hac & hoc locuples huic locupletis: hic & hac locupletior: & hoc locupletius: **Hic** & hac & hoc sapiens huic sapienti. hic & hac sapientior & hoc sapientius. hic & hac & hoc iners huic ierti: hic & hac inerior & hoc iertius. hic & hac & hoc audax huic audaci. hic & hac audacior & hoc audacius. **Et** sciendum est q. omnia in or desinentia comparatiua comunis generis sunt: & mutantia or in us faciunt neutra: excepto uno quod solum cum sit a positiuo quantum ad suam uocem fixo seruauit eius genus hic senes huic seni: hic senior: quis hoc quoq. uetustissimi comune accipientes hic & hac senex proferebant: **Po**peius in epigramate quod. **M. Varro** in libris qui sunt de lingua latina profert tua amica est senex. Inuenitur etiam a neq. quod est ideclinabile trium generum: tam comparatiuum quam superlatiuum: ut neq. nequi or nequissimus **Ab** aduerbiis uero deriuata in ra desinentibus mutant in er: & accepta ior faciunt comparatiuum: ut extra exterior: intra interior: ultra ulterior: citra citerior: infra inferior: supra superior. **Simi**liter in erior post & ante faciunt comparatiuum: posterior & anterior: prope uero pprior facit. & detero deterior. **A** saepe aduerbio positiuum uel comparatiuum nomen non legi. **Superlatiuum** posuit Cato nepos de actionibus apud populum: ne lex sua abrogetur. **Facite** uobis in me tem ueniat quirites ex acre alieno in hac ciuitate: & in aliis omnibus propter diem atq. scenus sapissimam discordiam fuisse. **Prior** & primus quaeritur an sit prior comparatiuus & primus superlatiuus. **Et** dicunt quidam q. cum ordinis sint differentiam numeri significant: sicut enim alter de duobus: & alius de multis dicit: sic prior de duobus & primus de multis solet dici. **Inuenit** tamen saepe prior pro melior positum: & tunc sine dubio habet uim comparatiui: & primus pro optimus: & tunc superlatiuum significationem optinet. **Virgilius** in. viii. **Et** primos iuuenum tot miserit orco. primos posuit pro optimos. **Quidam** autem non absurde affirmant q. in numeris quoq. potest prior esse comparatiuus unde ablatiuo iungitur. & primus superlatiuus: cum ad multos com-

paratur: & semper genitiuum sequitur. Et q̄ prior sicut omnes com-
paratiui: uel ad sui generis: uel ad alieni aliquem comparatur etiã cū
numerum significat: ut prior turnus q̄ Aeneas mouit bellum. Primus
autem sicut omnes superlatiui ad multos coniungitur sui generis. ut
Virgilius in. ii. Primus se danaum magna comitante caterua. Andro-
geus offert nobis & quod omnibus est rationabilius. In or desinēs co-
mune i us facit neutrum q̄ in nullis aliis nisi in comparatiuis iuenitur
Et uidetur a pridem aduerbio nasci: quod accipit or abiecta dem: & fa-
cit comparatiuum prior: sed. i. corripitur quia i nullo comparatiuo. i.
ante or potest produci. In superlatiuo uero seruauit productionē ac-
cepta mus primus: ex quo aliud aduerbiū nascitur primo: uel prime.
Vnde **Terentius in andria** compositum dixit apprime in uita esse uti-
le. **Magnificētior & magnificētissimus**: munificentior munificētissi-
mus cum uideantur a positiuo magnificens & munificens deriuari.
Ut eminentior eminentissimus: hæc i usu nō sunt: sed pro his
magnificus & munificus: ex quibus comparatiuum uel superlatiuū:
& ex similibus secūdam prædictam regulam deriuari inuenio apud
ueterustissimos. **M. Cato cōtra Herinium de ptolomæo Rege optimo**
& beneficissimo: **Terentius in phormione.** Quidnam arbitrare nescio
an qui mirificissimus. **Accius in undecimo didascalicon**: & magnifi-
cissime excellentissimeq; honore: Cum igitur comparatiua proprie
positiuum fieri soleant. Inuenitur tamen sæpe comparatiuus pro posi-
tiuo per se positus. ut **Virgilius in. v. ane.** Comites senioris accestæ p-
senis. Est quādo pro positiuo comparatiuus positus minus eo signifi-
cat: & nulli comparatur: ut **Virgilius** Tristior atq; oculos lachrymis
suffusa nitentes. Tristior enim hic ex parte tristis significat: Idem in
sexto iam senior sed cruda deo uiridisq; senectus. est quando ad con-
traria comparatur & minus positiuo significat ut mare ponticū dolci-
us q̄ cætera: hic n. nō ad dulcia: sed ad amara facta cōparatiōe ostēdit
pari aliquid dulcedinis q̄ cætera. hīc pōticū mare ē quādo suplatiuo
cōparatiuus cōparat. ut **Achilles fortissimo troianorū hectorē fortior fuit.**
Est quādo cōparatiuus ad cōparatiuū cōparatur: ut fortior **Achilles He-**
ctore fortiore patroclo. **Homerus i odyssæa** εἰ κείνον τίσανκῆν Δελδο
ἴατο νοσῆσαντα πάντες κἀρίσια τελαφρο τεροί ποδας εἶναι ἡσφνιο
τέροι χρυσοῖοτά εἰς ἡτοστά. **Cicero philippica. secunda** Quis interpre-
tari potest impudentior: ne qui in senatu an improbius qui in dolo-
bellum an impurius: qui parte audiente. An crudelior qui in illam mi-
d. iiii.

seriam tam spurce q̄ impie dixeris. Et sciendum q̄ apud latinos dimi-
nutionem quoq̄ accipiunt quædam comparatiuorum: ut supra dixi-
mus quod apud græcos non inuenitur: ut grandiusculus minuscu-
lus: maiusculus meliusculus. Omnia tamen hæc a comparatiui neu-
tro adiectione culus inuenio fieri: ut grandius grandiusculus: melius
meliusculus. Sic & cætera quæ sunt similia: tam & quam aduerbia tū
comparatiuo uel superlatiui adiuuantur eum duo uel plures compa-
ratiui uel superlatiui diuersæ significationis positi inter se æquantur.
uel idem geminantur: ut tam iustior q̄ felicitior aeneas Hectore. Cice-
ro pro deiotaro. Istam in q̄ dextram non tam in bellis neq̄ in præliis
q̄ in promissis & fide firmiorem: bis enim firmiorem intelligendum
est. Minus autem aduerbium est: quando cum positio iunctum
contrariæ significationis comparatiuum demonstrat: ut minus stul-
tus pro prudentior. Terentius in eunucho: Nemo fuit minus stultus
pro prudentior. Est tamen quando pro non aduerbio ponitur: ut mi-
nus bonus pro malus. Magis quoq̄ aduerbiu non solum positio
sed etiam comparatiuo iungitur: quando ipse comparatiuus uel ad se
uel ad alium comparatur: ut achilles aenea fortior: magis q̄ iustior. Et
Ajax Vlyxe fortior magis q̄ Diomede. & comparatiuus quidem gra-
dus ablatiui casui adiungitur utriusq̄ numeri. Interdum tamen eti-
am nominatiuo quando q̄ aduerbium sequitur. Superlatiuus uero
genitiuo plurali uel singulari iungitur: quando ipsum nomen singula-
re multitudinem significat: ut fortissimus gentis.

Quid sit superlatiuum.

Superlatiuum est quod ad plures sui generis comparatū
subponitur omnibus uel per se prolatum intellectum ha-
bet cum ualde aduerbio positiui: ut fortissimus græcorū
fuit Achilles: id est super omnes græcos fortis. Sin autē di-
cā fortissimus hercules fuit: nō adiciēs quorum intelligo ualde fortis
Tale est apud Ciceronem pro Marco marcello. Similium deo iudico
pro ualde similem deo. Et sciendum est q̄ ex eisdem formis: siue ter-
minationibus supradictarum in comparatiuis partium orationis fiūt
etiam superlatiua. Sunt igitur formæ superlatiuorum octo. Dux
quidem in quas pleraq̄ desinunt superlatiua rimus & simus. Sex ue-
ro in quas pauca desinunt: limus: ximus: timus: remus: simus: nimus

Et omnia superlatiua mobilia sunt per tria genera: idest mutatione
 us in a faciunt fœminina in um neutrum. In er igitur desinentia no/
 mina positiua cum sint adiectiua: siue secunda: siue tertia: declinatio/
 nis accepta rimus faciunt superlatiuum: ut pulcher pulcherrimus:
 miser miserimus: pauper pauperrimus: acer acerrimus. Excipiuntur
 dextimus & sinistimus pro dexterrimus & sinisterrimus. **Salustius in**
Iugurto: Sylla cū equitatu apud dextimos in sinistra parte Manlius
cūrabat cum funditoribus. In us uero terminantia secunda: declinati
onis assumunt genitiuo. s. & simus & faciūt superlatiuum: ut clarus
clari clarissimus: doctus docti doctissimus: perditus perditū perditissi
mus. Exceptis anomalis: idest inæqualibus: quæ sunt bonus optimus
malus pessimus: magnus maximus: paruus minimus: multus pluri
mus. Hæc autem inæqualia sunt. Excipitur etiam maturimus: cuius
quis positiuus sit maturus: tamē quasi a nominatiuo matur: qui nūc
in usu non est. nascitur in er desinentium regulam seruauit: idest in ri
mus terminatur. Inuenitur etiam maturissimus secundum analogiã
in us terminantium. Cicero ad Herennium in quinto: Quibus uirtu
tibus omnem tueri uitam possint eas in ætate maturissima uelint com
parare. Nuperrimus etiam proferebant antiquissimi. Vnde aduerbi
um posuit Cicero in tertio ad Herennium: Et quoniam nuperrime di
ctum est facile memoriæ mādatur. Qui superlatiuus magis ab aduer
bio in er desinente uidet nasci. Nomen enim positiuū in us desinit: ut
capro uidet nuperus: cuius accusatiuū protulit Plau. in captiuis: Re
cēs captū hominem nuperum & nouiciū & bene: ut enim superus sic
nuper nuperus debet esse. Liuius in odyssæa: Inferus an superus tibi
fert deus funera. Vlyxes uero tertiæ declinationis nomina quæ habet
superlatiuū absq; in er desinētibus de quibus supra dictum est. Cæte
ra genitiuo assumunt simus: ut locuples locupletis locupletissimus:
uilis uilis uilissimus: sapiēs sapientis sapientissimus: iners inertis iner
tissimus: concors cōcordis concordissimus: audax audacis audacissi
mus. Excipiūt hæc facillimus: difficillimus: gracillimus: humillimus
simillimus: dissimillimus: agillimus. Quorum cū in is desinant posi
tiui abiecta is & addita limus faciunt superlatiuū. Excipiūtur etiam in
bris desinētia: ris enim in er mutant & accepta rimus faciūt superlati
uum: salubris saluberrimus: celebris celeberrimus. Cice. in secūdo ad
Herennium: Locus quaeritur celebris an desertus. Qui. tamē saluber
dixit & celebrer in quarto fastorum phœbe saluber ades: & circus erit

pompa ceber numeroq; deorum. Ergo magis secundum analogiam in er terminantium faciunt superlatiuum etiam ueterrimus. Notandum q; cum in us eius positiuus desinat tamen formam in er terminantium seruat in superlatiuo ueterrimus: q̄si a ueteri positiuo: quod capri quoq; approbat auctoritas & usus antiquissimorum. **Ennius** cum ueter occubuit **Priamus** sub matre pelafgo: cuius etiam cōparatiuum ueterior protulit **Plautus** in bacchidibus: **Senem** tibi dedo illum ueteriorem lapide ut lepidum reddas. ¶ In xinus duo desinunt: unum anomalum a positiuo in us desinente secundæ declinationis **magnus maior maximus**. Alter ab aduerbio: ut prope propior **proxiinus**: quod tamen quando pro cognato accipitur positiuus significationem habet. Ideoq; a legislatoribus etiam comparatiue profertur. apud quos saepe inuenitur proximiores: idest propiores cognati: ut **Vulpianus** in libro uigesimo quinto: **Ut** ad edictū si quis pximior cognatus nasceretur. **Vegecius** renatus rei militaris i li. primo: **Sed** latera eorum subducantur ab hostibus ne possint accipere uulnus: & proximior dextra sit quæ plagam possit inficere. **Nec** mirum cum apud graecos quoq; inueniuntur huiuscemodi: ut **Aristoteles** ἀπὸ τοῦ ἐσχατοῦ ἐσχατῶτατος dicit cum ἐσχατοῦ: idest extremus sit superlatiuus. ¶ In timus desinit unum anomalum **optimus**. & ab aduerbiis siue præpositionibus deriuata hæc intra interior intimus: ultra ulterior ultimus: citra citerior citimus. **Cicero** de republica in sexto: **Ex** quibus ea minima quæ ultima a cælo citima a terris: luce lucebat aliena. **Affranus** tamen etiam positiuum eius citer protulit in patellea teste **Aruntio**: & præterea dextimus & sinistimus. **Extimus** quoq; pro extremus dicebant antiqui: **Varro** περὶ ἀρίστην πέσων. Porro inde ab uno quoq; compito tertiæ uia oriuntur. Ex quibus singulæ exitum ad cælos habent proprium a primo compito dextimam uiam munit. **Epicurus** celi in priō histo. **Dextimos** in dextris scuta iubet habere. **Salustius** in Jugur. ut supradiximus. **Sylla** cū equitatu apud dextimos in sinistra parte **Manlius** curabat cum funditoribus. **Plinius** in sexto naturalis historiae. **Dyrachium** canusium: **Apuleæ** extimam. ¶ In remus quæ sola forma. e. habuit longā penultimā: cū oīs forma superlatiuus. i. correptam habeat ante mus: ut pulcherrimus: doctissimus: sapientissimus: maximus: ultimus. Ab aduerbiis siue præpositionibus ueniētia desinūt: hæc extra exterior extremus: supra superior supremus post posterior postremus. Ex quo apparet neq; supero neq; a postero

fieri cōparatiuos siue superlatiuos: sicut neq; ab infero infimus: quod solum infimus definit: sed ab aduerbio infra inferior infimus. Nam si essent a nominibus supero postero infero seruassent regulam in us terminantium secundæ declinationis quæ in simus proferunt superlatiuum & facerent supissimus: & inferissimus: posterissimus & cetera.

In nimus unum anormalum definit: ut paruus minor minimus.

In rimus unum a uerbo inuenitur detero deterior deterrimus. Et unum anormalum plurimus. In simus etiam unum anormalum inuenitur pessimus: Nam nouissimus uidetur secundum analogiam a nouo factum. Ab hoc autem quod est ante anterior superlatiuum in usu non inueni. A pene autem aduerbio superlatiuum in simus pro tulit. Plautus in Mustelaria: Ita ne mea consilia peruertit penissime.

Item ab eo quod est penitus aduerbio superlatiuo usus est. Idem in Persa: Furtiuam aduectam ex Arabia penitissima. Sciendum tamen q; etiam nomen inuenitur hic penitus huius peniti: ex quo magis superlatiuus gradus nascitur. Plautus in asinaria: Etiam ne age quæso Hercle: usq; ex penitis faucibus. Illud quoq; notandum quod omnia & comparatiua & superlatiua duarum excedunt numerum syllabarum. Exceptis his prior & primus & anormalis his minor & maior & peior & plus. Nec mirum cum positiua quoq; ex quibus comparatiua & superlatiua nascuntur bisyllaba sint: uel eo plus per genitiuos & uel unam uel duas assumentia syllabas faciunt supradictos gradus ut ditis ditior ditissimus: clarus clarior clarissimus: niger nigrior nigerrimus: utilis utilior utilissimus: similis similior similissimus: infra inferior infimus. Superlatiuus uero est quando comparatiuum superat una syllaba: ut quando in sinus definit iustior iustissimus. Et quando in rimus sinitur superlatiuus si positiui nominatiuus & genitiuus pares habeat syllabas: ut teter tetri tetrior teterimus: acer acris acrior acerrissimus. Est quando par est: ut i limus terminans: ut agili agilior agilimus: facili facilior facilimus. Est quando una iungitur syllaba: ut quando uel infimus: uel intimus: uel in remus definit inferior infimus: ulterior ultimus: exterior extimus uel extremus. Varro in orthographia. Ergo inter solis stationem: & sydera. vii. Exporrecta iam cet tellus huic extrema fluctu: Oceani interior neptuno cingitur hora Plautus in truculento: Bona perdididi mala repperi: factus sum quasi extimus a uobis.

De diminutiuis.

Diminutiuum est quo diminutionem sui primitiui absolute demonstrat: ut rex regulus: id est paruus rex. Ideo autem positum est absolute: quia comparatiua quoque non solum augent: sed etiam est quando minuunt uim primitiuorum: sed non absolute: ut maiusculus paruo maior quam ille qui magnus est. Ad aliquid enim omnimodo fit comparatio: ut breuior dicitur ad breuem: & angustior ad angustum dicitur. Unde quis in his quoque comparatiuis inueniantur quaedam diminutiua apud Latinos: ut supra docuimus. Non possunt tamen esse absolute: cum a comparatiuis sint deriuata: & ipsa quoque comparationem significant: ut maiusculus: minusculus. Necessesse est enim ea ad aliquid comparari: ut Terentius in cunuchis: Thais quam ego sum maiuscula est: id est paruo maior quam ego. Alia autem diminutiua. id est omnia quae non a comparatiuis deriuantur ex se se habent diminutionem: & nulli comparantur: ut regulus: tantulus. Solent autem diminutiua uel necessariae significationis causa preferri: ut Salustius in iugurthino. Postquam reguli in unum conuenere reguli. id est parui reges: uel urbanitatis causa. Ut Iuuenalis in satyra. Unde fit ut malim fraterculus esse gigantiu. Vel adulationis causa: et maxime puerorum: ut catulaster: antoniafter: patriciolus: sergiolus. Deriuantur igitur pleraque ab appellatiuis: pauca etiam a propriis: & seruant genera primitiuorum plerumque & saepe inueniuntur diminutiui in diuersas definitiua formas: ut homo homuncio homunculus homulus homullulus. Sunt igitur diminutiui formae generis masculini cula: ulus: absque: colus: ellus: xillus: illus absque. x. ulus: cio: aster: leus: culus: ut agniculus ingniculus: ulus absque. c. tantulus: olus sergiolus: capreolus: ellus agnellus illus. x. antecedente paxillus: paxillus absque. x. codicillus: tulus nepotulus: ullus homulus: cio homuncio: aster parasitaster: leus aculeus eculeus. Plautus in milite glorioso: Si te saluum hinc amittimus ueneriu nepotulum. Feminini autem generis haec sunt cula: ula: absque. c. ola: ella: xilla: illa absque. x. ulla. ut anicula: siluula: unciola: capella: maxilla: aguilla: ulla. Neutorum quoque sunt haec formae. culum ulum sine. c. olum ellum illum: cum. x. & sine eo ullum: ut corpusculum: corculum. Plautus in Cassina: Meum corculum: melculum: felculum: uerculum: ullum sine. c. capitulum laureolum lucellum uillum uexillum ullum. Et sciendum quod nomina tertiae uel quarta uel quinta de

clinationis: pleraque non tamen omnia ut quidam putauerunt diminuti-
 uorum masculina in culus. feminina in cula. neutrum in culum termi-
 nant. A prima uero uel secundae declinationis nominibus nullum in-
 uenitur diminutiuum in as desinens formas: nisi a primitiuo habe-
 at. c. ut græcus græculus: furca furcula. Earum igitur quoque formarum ut
 potero regulas conabor exponere. Monosyllaba i. s. desinentia uocali
 antecedente: cuiuscunque sunt generis & i er omnia quae sunt tertiae de-
 clinationis: & in us neutra nominatiuo assumunt i masculino culus
 in feminino cula. in neutro culum: ut flos flosculus: mas masculus:
 mus musculus: plus plusculus: os osculum. Quod quis sit formae di-
 minutivae tamen quia aliam habuit significationem fecit ex sese aliud
 diminutiuum oscillum. Similiter faciunt in er terminantia dimmi-
 tutiuum: ut frater fraterculus: pater paterculus: quod & proprium inueni-
 tur. Mulier muliercula pauper pauperculus paupercula pauperculum.
 mater matercula. Plautus in Cistellaria: Tum tu igitur mea matercu-
 la. Excipitur uenter uentriculus. Luca. in. iii. Quae iam non medius
 descendit in ilia uenter. Iuue. in prio: Infra uentriculum tenui distan-
 tia rima. Sic etiam in us neutra minus minusculum: corpus corpusculum:
 opus opusculum: crus crusculum: ut Plau. in Cistel. Cum extortis talis
 cum torcinis crusculis. Similiter thus thusculum. Idem in aulularia. Nunc
 thusculum emi hoc: & coronas floreas. Nec non & comparatiua eiusdem ge-
 neris terminationisque similiter faciunt diminutiva sed mobilia: id est
 masculini & feminini & neutri generis: ut maius maiusculus maiu-
 scula maiusculum: minus minusculus minuscula minusculum: Gradius
 grandiusculus grandiuscula grandiusculum: celerius celeriusculus ce-
 leriuscula celeriusculum. Vnde Cicero aduerbium celeriuscule protu-
lit ad herennium in tertio libro artis rhetoricae. Strenue quod uolumus
 ostendere factum celeriuscule dicemus. Sic a sapius comparatiuo sa-
 piuscule. Plautus in cassinaria: Ut iubet mihi illud quod uolebam cum
 uillico nostro sapiuscule peccas. Plus quoque quis a masculino uel fe-
 minino comparatiuis non ueniat facit tamen ut superius ostendi-
 mus plusculus pluscula plusculum. Vt Terentius in ceyra: Primum dies
 plusculos. Et in phormione: Tum pluscula suppellectile opus est. Le-
 pus quoque quod solum in us masculinum siue $\epsilon\pi\lambda\sigma\epsilon\tau\omicron\upsilon\varsigma$ dissyllabum
 latinum est tertiae declinationis assumens nominatiuo culus: & facit
 diminutiuum: ut lepus lepusculus. Cicero de signis: Si minus eius-
 modi quippiam uenari debuerant illa quidem certe pro lepusculis ca-

piebāt. Ad hāc formā etiam positiua in or desinentia mutāt or i us & accepta culus faciunt dimminutiū: ut rumor rumusculus. **Cice.** pro cluētio: Qui imperitorū hominum rumusculos aucupāt uel assumūt culus uel cula. **Amator** amatorculus: **foror** fororcula. **Plau.** in penulo **Vix** ægreg; amatorculos inuenimus. **Idē i Cistellaria:** **Germana** mea fororcula. In is uero uel in, e. desinentia omnia uel in us monosyllaba uel in rs datiuo corripientia. i. assumunt supradictas syllabas: & faciūt dimminutiua ut ignis igni igniculus: testis testi testiculus: nauis naui nauicula: auis aui auicula: cutis tuti cuticula: clauis clauī clauicula: rete reti reticulū: fons fonti fonticulus: mons mōti mōticulus: pōs pōti ponticulus: lens lēti lenticula: pars parti particula: dulcis dolci dulciculus dulcicula dulciculum: securis securi securicula. **Plautus** in rudente: Post altrinsecus securicula anceps. **Cicero** in tertio tusculanarum: Dulciculae potionis aliquid bibamus. **Similiter** fidis fidi fidicula. **Idem** in. ii. de natura deorū: Si plarani fidiculas ferrent innumerosa sonantes. Nam si esset fides in hac quoq; significatione quomodo **Seruius** placet nō fidicula fecisset: sed fidecula. **Et** cū omnia huiusmodi dimminutiua tam penultimā q̄ antepenultimā corripunt. **Cuticula.** i. antepenultimā producit. **Iuuenā.** Cum bibet æstiuum contracta cuticula solem: quod eum facerē metri necessitas cōpulit. Quatuor enim breues habēs dictio in heroico poni aliter nō poterat. **Quāuis** **Vir.** in huiusmodi nominibus: idest quattuor breues habentibus soleat proceleumaticos ponere ut genua labant & labat ariete crebro. **Excipitur** lapis lapillus quod lapidiculus facere debuit dimminutiū ut anguis aguilla: unguis quoq; ungula facit quæ tam & si formam habere uidetur dimminutiui significatione tamen non sunt dimminutiua secundum supradictam formam: quartæ quoq; declinationis nomina faciūt dimminutiuum: us enim uel, u. nominatiui in, i. cōuertūt correptam & accipiunt culus in masculino. **In** fœminino cula. in neutro culum: ut currus curriculus dicitur tamen & hoc curriculum: uersus uersiculus artus articulus: fluctus flucticulus: anus anicula: cornu corniculum genu geniculum. **Excipitur** domus domuncula: ab acu aculeus. **In.** x. omnia uel in ns supra syllabam uel in, t. desinentia genitiui extremam terminationem: idest is in, u. conuertunt & accepta lus lalum faciunt dimminutiū: ut **Rex** regis regulus: codex codicis codiculus & ex eo codicillus: hęc fornax fornacis fornacula: fax facis facula: ceruix ceruicis ceruicula: adolescens adolescentis adolescentulus:

caput capitis capitulum. In es pductam desinentia fœminina tertiæ
declinationis: uel quinq; abiecta. s. assumunt cula & faciunt diminuti-
tiua & seruat. c. pductam: ut uulpes uulpecula: nubes nubecula: dies
diecula: res recula. **Plau. in Cistalaria:** Si quidem imperes p copia pro
recula: uepres ueprecula. **Cice. p festio:** Vepreculis extracta in cedula
Excipitur merces cuius is genitiu in ula facit cõuerfa diminutiui
mercedula. **Cice. de oratore priõ:** Infidi homines mercedula adducti
ministros se præbet in iudiciis oratoribus. Et apes cuius diminutiui
p. e. longa. i. habuit apicula. **Plau. in curculione:** Ego nomen apicula
rum opæ cõgestum non ferã. In us terminans unum tertiæ declina-
tionis cõe trium generum abiecta. s. assumit lus in diminutiui: ut
uctus uetulus: fœmininum uetula: neutrum uetulum. **Perfius Tnm** uetu-
læ auriculis alienis colligis escas. **Iuuenalis in priõ:** Vtula: uesica be-
ata. **Sus** quoq; commune abiecta. s. & assumpta cula facit diminuti-
uum fucula. **Plau. in rudente:** Quinto die recta cum fucula & porculis.
In. o. desinentia si faciunt diminutiua cõuertunt. o. in un & accipiunt
culus uel cula: ut tyro tyruculus. **Iuuenalis in. iii.** Nec frustrum capræ
subducere nec latus afræ: nouit auis noster tyruculus: & nouus omni
tẽpore. latro latruculus: carbo carbuculus. **Cice. ad Herenium in. iiii.**
Aut si pmetheus cum mortalibus igne diuidere uellet ipse a uicinis te-
stula ambulans carbuculos corrogaret. **Pedo** peduculus: gurgulio gur-
giliuculus. **Plau. in rudente:** gurguliunculos minutos fabulare. **Virgo**
uirguncula. **Iuuenalis in secundo:** Tunc cum uirguncula iuno. **Ratio**
ratiuncula. **Terentius in phormi.** Erat ei de ratiunla. **Offensio** offen-
siuncula. **Cicero pro plautio.** Ista in adilitate offenciuncula accepta.
Item lolige loliguncula. **Plautus in cassinaria:** Emitto sepiolas lepi-
das loligunculas. **Homo** homunculus. **Plautus in rudente:** Homun-
culi quanti estis eieci ut natant. Dicitur ramen & homucio & homul-
lus & homullulus. **Similiter** facit diminutionem fur furuculus. **Ci-**
cero in pifone. Olim furunculus. Nunc etiam uero rapax. **Idem in**
eodem. Homulus & ex argilla: & ex luto fictus. **Leno** lenunculus uel
lenulus. **Plautus in penulo:** Sic dederõ emilitari tetigero lenunculum.
Idem in penulo: Ita ut cœpi hoc dicere lenule de illa pugna. In nus
siue habcant ante. n. aliam consonantem: siue non & in lus: si non ha-
beant geminam. **L.** & in er secundæ declinationis nomina duplicat
L. ante us in diminutiuis: ut asinus asellus: geminus gemellus:
bonus bellus: pugnus pugillus: agnus agnellus: quod ideo seruauit

piebāt. Ad hāc formā etiam positiua in or desinentia mutāt or i us &
 accepta culus faciunt dimminutiū: ut rumor rumusculus. **Cice.** pro
 cluctio: Qui imperitorū hominum rumusculos aucupāt uel assumūt
 culus uel cula. **Amator** amatorculus: soror sororcula. **Plau.** in penulo
Vix agreq; amatorculos inuenimus. **Idē i Cistellaria:** **Germana** mea
 sororcula. In is uero uel in, e. desinentia omnia uel in us monosyllaba
 uel in rs datiuo corripit̄tia. i. assumunt supradictas syllabas: & faciūt
 dimminutiua ut ignis igni igniculus: testis testi testiculus: nauis nauī
 nauicula: auis auī auicula: cutis tuti cuticula: clauis clauī clauicula:
 rete reti reticulū: fons fonti fonticulus: mons mōti mōticulus: pōs pō
 ti ponticulus: lens lēti lenticula: pars parti particula: dulcis dulci dul
 ciculum: dulcicula dulciculum: securis securi securicula. **Plautus** in
 rudente: Post altrinsecus securicula anceps. **Cicero** in tertio tuscu
 lanarum: Dulciculae potionis aliquid bibamus. **Similiter** fides fidi
 fidicula. **Idem** in. ii. de natura deorū: Si platani fidiculas ferrent in nu
 merosa sonantes. Nam si esset fides in hac quoq; significatione quo
 modo **Seruo** placet nō fidicula fecisset: sed fidecula. Et cū omīa huius
 smodi dimminutiua tam penultimā q̄ antepenultimā corripunt. **Cu**
 ticula. i. antepenultimā producit. **Iuuenā.** Cum bibit aestiuum con
 tracta cuticula solem: quod eum facer̄ metri necessitas cōpulit. **Quat**
 tuor enim breues habēs dictio in heroico poni aliter nō poterat. **Quā**
 uis **Vir.** in huiusmodi nominibus: idest quattuor breues habentibus
 soleat proceleumaticos ponere ut genua labant & labat ariete crebro.
Excipitur lapis lapillus quod lapidiculus facere debuit dimminutiū
 ut anguis aguilla: unguis quoq; ungula facit quae tam & si formam
 habere uidetur dimminutiui significatione tamen non sunt dimminu
 tiua secūdam supradictam formam: quartae quoq; declinationis noīa
 faciūt dimminutiuum: us enim uel, u. nominatiui in, i. cōuertūt corre
 ptam & accipiunt culus in masculino: In foeminino cula. in neutro cu
 lum: ut currus curriculus dicitur tamen & hoc curriculum: uersus uer
 siculus artus articulus: fluctus flucticulus: anus anicula: cornu corni
 culum genu geniculum. **Excipitur** domus domuncula: ab acu acu
 leus. **In. x.** omnia uel in ns supra syllabam uel in, t. desinentia genitiui
 extremam terminationem: idest is in, u. conuertunt & accepta lus la
 lum faciunt dimminutiū: ut **Rex** regis regulus: codex codicis codi
 culus & ex eo codicillus: hāc fornax fornacis fornacula: fax facis facu
 la: ceruix ceruicis ceruicula: adolecens adolecentis adolecentulus:

caput capitis capitulum. In es pductam desinentia fœminina tertiæ declinationis: uel quintæ abiecta. s. assumūt cula & faciūt diminutiua & seruāt. c. pductam: ut uulpes uulpecula: nubes nubecula: dies diecula: res recula. **Plau. in Cistalaria:** Si quidem imperes p copia pro recula: uepres ueprecula. **Cice. p festio:** Vepreculis extracta in cedula Excipitur merces cuius is genitiuū in ula facit cōuersa diminutiuiū mercedula. **Cice. de oratore priō:** Infidi homines mercedula adducti ministros se præbēt in iudiciis oratoribus. Et apes cuius diminutiuiū p. c. longa. i. habuit apicula. **Plau. in curculione:** Ego nomen apicularum opera cōgestum non ferā. In us terminans unum tertiæ declinationis cōe trium generum abiecta. s. assumit lus in diminutiuiuo: ut uetus uetulus: fœmininum uetula: neutrū uetulū. **Persius Tnm** uetula auriculis alienis colligis escas. **Iuuenalis in priō:** Vtula: uesica beata. **Sus** quoq; commune abiecta. s. & assumpta cula facit diminutiuiuum sucula. **Plau. in rudente:** Quinto die recta cū sucula & porculis. In. o. desinentia si faciūt diminutiua cōuertunt. o. in un & accipiunt culus uel cula: ut tyro tyrūculus. **Iuuenalis in. iii.** Nec frustrū capræ subducere nec latus afræ: nouit auis noster tyrūculus: & nouus omni tēpore. latro latrūculus: carbo carbūculus. **Cice. ad Herēnium in. iiii.** Aut si pmetheus cū mortalibus ignē diuidere uellet ipse a. uicinis testula ambulās carbūculos corrogaret. **Pedo** pedūculus: gurgulio gurguliūculus. **Plau. in rudēte:** gurguliunculos minutos fabulare. **Virgo** uirguncula. **Iuuenalis in secundo:** Tunc cum uirgūcula iuno. **Ratio** ratiuncula. **Terentius in phormi.** Erat ei de ratiunla. **Offensio** offensiuncula. **Cicero pro plautio.** Ista in ædilitate offenciuncula accepta. **Item** lolige loliguncula. **Plautus in castinaria:** Emitto sepiolas lepidas loligunculas. **Homo** homunculus. **Plautus in rudente:** Homunculi quanti estis eieci ut natant. Dicitur tamen & homūcio & homulus & homullulus. **Similiter** facit diminutionem fur furūculus. **Cicero in pisone.** Olim furunculus. Nunc etiam uero rapax. **Idem in eodem.** Homulus & ex argilla: & ex luto fictus. **Leno** lenunculus uel lenulus. **Plautus in penulo:** Sic dederō emilitari tetigero lenunculū. **Idem in penulo:** Ita ut cœpi hoc dicere lenule de illa pugna. In nus siue habeant ante. n. aliam consonantem: siue non & in lus: si non habeant geminam. **L.** & in cr secundæ declinationis nomina duplicāt **L.** ante us in diminutiuis: ut asinus asellus: geminus gemellus: bonus bellus: pugnus pugillus: agnus agnellus: quod ideo seruauit

n. ut sit differentia inter agri diminutiuum: quod est agellus annulus annellus: oculus ocellus: populus popellus: catulus catellus: tener tenellus: liber libellus. Et sciendum est q̄ omnia .e. habent penultimam absq; pugillo: nisi primitiua penultimam habcant natura productam in omni genere. Tunc enim seruant primitiui uocalem: ut unus una unum: ullus ulla ullum: uinum uillum. Excipitur unum in lus desinens paulus quod non geminauit. l. in diminutiuo. Nec mirum cum au diphthongus post se geminari consonantem prohibeat. Facit igitur paulus paululus: & ex hoc pauxillus & pauxillulus: quas formas seruant & fœmininum & neutrum eius paula paulula: pauxilla pauxillula: paulum paululum: pauxillum pauxillum. Si militer uellum uexillum facit diminutiuum. Et puto ideo hoc assumpsisse. x. quia hæc in lus uel in la uel in lum desinentium primitiuorum facientium diminutiua penultimam natura longam habent paulum pauxillum uellum uexillum. Ideoq; mala assumpsit. x. cum facit maxilla. Et talus taxillus. pomponius. Iterum dum contemplor orcam taxillos perdidit. Quæ uero geminant. l. ante us uel la uel lû: in ulus ula ulum faciunt iterum diminutiuum: ut homulus homululus: pauxillus pauxillulus: pauxilla pauxillula: pauxillum pauxillum. Fœminina quoq; in na desinentia siue habeant ante. n. aliã consonantem siue non geminant. l. in diminutiuis ante. a. ut catena catella: asina asella: gemina gemella columna columnella. Excipitur rana ranunculus. Eandem formam in la quoq; desinentia uel i ra seruat: ut fabula fabella: tabula tabella libra libella: capra caprella: umbra umbrella: sacer sacra sacrum: facellus facella facellum: puer puera antique: ex qua puella tener tenera tenerum: tenellus tenella tenellum: miser misera miserum: misellus misella misellum. Excipiuntur in ra desinentia: quæ nec a masculinis in er desinentibus fiunt: nec habent ante. r. aliã in eadẽ syllaba consonantẽ: ut ara arula: terra terrula: littera litterula. Neutra quoq; in um desinentia geminant in diminutione. l. ante um: & si. g. habeant ante. n. in penultima syllaba diminutiu. i. n. e. accipiunt: ut tignum tigillu: signu sigillum. Alia uero. e. habent in penultima: nisi sit quod superius docuimus in penultima primitiui naturaliter longa: ut bonu bellu geminum gemellu: scamnu scamnellu. Apuleius tamẽ in primo hermagora: Veru infirma scamnilloru obice fulte fores. Quæ uero in um desinunt in penultima antecedente mutata. i. ultima genitiui i. o. & accepta lû faciunt diminutiuu

ut paliolum paliolum negocium negociolum. **Plautus i cistellaria.** Da-
tores bellissimi negocioli phœnices uos soletis esse. **Similiter i illum**
uel in ellum faciunt diminutiua in rum uel in lum desinentia: ut tan-
tulum tantillū lucrum lucellum cerebrū cerebellum flabrū flabellum
fiagram flagellū castrum castellū: sacrum sacellū. & scire debemus q̄
in ellus & in illus desinentia diminutiua: si a dissyllabis deriuantur af-
sumunt unam syllabam: ut agnus agnellus: liber libellus culter cul-
tellus: paulus pauillus: **Similiter** fœminina in ella uel in illa terminā-
tia capra capella: libra libella. umbra umbella paula pauilla: sicut eti-
am neutra in ellum & in illum excuntia tignum tigillum signū sigil-
lum lucrum lucellum **Excipiūtur** a desinentibus in nus uel na uel nū
quæ nullam habent consonantem antecedentem in eadem syllaba ā-
te n uenientia. ut a bono uno uino deriuata hæc enī habent pates syl-
labas primitiuis bonus bona bonum: bellus bella bellum: unus una
unum ullus ulla ullum: uinum uillum. **Notandū** etiam pānus quod
panniculus facit. **Iuuenalis. in secundo.** Quarum delicias etiam bom-
bicus urit panniculus. **A** trissyllabis quoq; ueniētia diminutiua quæ
geminant l pares habent syllabas suis primitiuis: ut oculus ocellus:
catulus catellus: geminus gemellus fabula fabella: tabula tabella. **Ex-**
cipiuntur quæ in primitiuis ante n aliam habent in eadem syllaba cō-
sonantem. **Hæc** enim unam addunt syllabam diminutiuis: sicut etiā
dissyllaba eiusdem terminationis: ut colūna colūnella: sicut agna ag-
nella: tignum tigillum. **In** us desinentia secundæ declinationis nomi-
na e uel i antecedentibus mutant us in o & accepta lus faciunt dimi-
nutiua: ut urceus urceolus: Iuuenalis in primo. urceoli sex. **A** lueus al-
ueolus. luteus luteolus: maleus maleolus: aureus aureolus. **Plautus**
in epidico. Lunulam & anulum aureolum. **Capreolus** quoq; uidetur
a nominatiuo capreus esse cuius fœmininum in usu non est caprea.
Nam capra a capro fit: ex quibus capellus & capella fiunt diminutiua
l. quoq; antecedente: ut filius filiulus: gladius gladiulus. **A** propriis
sergius sergiulus tullius tulliolus patricius patriciolus. **Excipiuntur**
antonius q̄ antonia ster facit diminutiuum. **Cicero pro Varrone.** Lu-
cius ille septimus diceret: etenim ad **Lucii Crassi** eloquentiam grauis
& uacemans & uolubilis erudicius hic noster antonia ster. **Fœminina**
quoq; e. uel i ante a habentia in ola faciunt diminutiua: ut laurea lau-
reola: uncia unciola: filia filiola: **Tullia Tulliola:** lutea luteola. **Virgili**
us in bucolicis. **Mollia luteola** pingit uacinia calta. **Iuuenalis in prio**

Vnciolam proculcius habet: sed gillo deuncem. **E**tiam neutra e uel i
ante um habentia in diminutiuis o habent ante lum: ut luteum luteo
lū pallium palliolum. **I**uuenalis in primo. dorida nullo cultam pallio
lo laureum laureolum. **I**uuenalis in .iii. laureolum uelox etiam bene
lentulus egit. **A**lia uero omnia in us terminantia supradictæ declina/
tionis nomina abiecta. s. accipiūt lus: & faciunt diminutiua: ut tātus
tantulus: uentus uentulus: seruus seruulus: paruus paruulus: græcus
græculus: paucus pauculus: primus primulus. **F**emina quoq; in a
declinentia consonante anteposita: & in um neutra: in ula & in ulum
faciunt diminutiua: ut sylua syluula: luna lunula. **P**lautus in epidico
lunulam atq; anellum aurolum. **R**ubicunda rubicūdula: lingua li
gula: & per concisionem n lingua: puella puellula serra ferrula **C**ice/
re pro cluentio. & omni parte dentaturam & tortuosam uenire ferru/
lam aqua similiter aquula. **P**lautus in curculione: **Q**uæ hic agimus
herus perspicet fieri in ea **P**lanetium mane suffūdā aquulā. **S**imili/
ter aīa animula: equa equula. **P**lautus in **C**istellaria: **A**dinire equu/
lam possū ego hanc si detur sola soli: arca arcula: mēsa mensula. **P**lau/
tus in mustellaria: **C**edo mihi speculum & cum ornāmētis arculam
Idem in eadem: age accumbe igitur cedo aquam manibus pure: appo/
ne hic mensulam. **I**n ulum primum primulū: tantū tantulū. **E**t hæc
tamen in olus declinentia una syllaba uincunt sua primitiua. **I**n aster
& cio: & leus satis pauca reperiūtur in usu diminutiua: & fere hæc:
Antonius antonia aster: surdus surdaster. **C**icero i tusculanarū. v. **E**rat
surdaster. **M**. crassus. **P**arasitus parasitaster. catulus catulaster: homo
homuncio. senex senitio. **A**ffranus in prodito. **T**u senetionem hunc
satis est si seruas anus. **I**n leus equus equuleus: **C**icero in **V**er. de sig/
nis. **E**culeus argentos nobiles quique maximi fuerant aufert. **H**æc a/
cus hic aculeus oculus oculcus: usi sunt auctores etiam quibusdā græ/
cis diminutiuis. ut **T**erētius edepol sirsce te curasti molliter. **I**nueniūt
multa propria siue appellatiua quæ cū non sint diminutiua formas ta/
men habent diminutiuarū: ut cuniculus aniculus: metellus camillus
tibulus: friuolus friuola friuolū: tabula camilla: uinculū periculū. **E**t
sciēdū q; pauca iueniūtur diminutiua quæ nō seruāt genera primiti/
uos: ut hæc rana hic ranuculus: hic canis hæc canicula: hoc scutū uel
hæc scuta. i. forma rotūda scutula & scutella. **L**ucanus i quito. **S**cutā
ligncolā cerebro ifixit: dies diecula: hic qualis hoc quaxillū. **P**istrinū
pistrilla: hæc acus hic aculeus: & praterca āguis āguilla: ūguis ūgula